

Procesul Memorandului.

(Raportul special al „Gaz. Trans.”)

CLUȘIU, 22 Mai n. 1894.

Sedința XIV, dela 21 Mai n.

(Urmare.)

După talmăcirea vorbirii părin-
telui Lucaciu, procurorul se încercă
a-l combate, susținându, că din
punct de vedere al dreptului cri-
minal e totuși atâta, decât acusatul
ca particular, seu ca membru al
unei corporații a comisă faptul
punibil; în cazul de față însă, pre-
cum a spus-o și mai înainte, acușatii
nu stau aici ca membrii Comitetu-
lui național, ci ca indiviți singu-
ratici.

D. Romanu: Cere să se asculte
vre-o câțiva martori ai dănsului...

Presid.: Interupe pe vorbitor
sub pretextul, că nu vorbește la
obiect.

D. Romanu: Insistă pe lângă
ascultarea martorilor săi, pentru a
dovedi, că dănsul numai ca mar-
tor a fost ascultat de judele in-
structor, er nu ca acusat, seu bă-
nuit.

Procurorul: Se împotrivesc
aceste cereri, dăcându, că deși forma
protocolului este greșită, dănsul
totuși a fost întrebat despre fap-
tele sale, er nu despre faptele altuia.

Presid.: Constată din acte, că
procesul verbal luat cu d-lu Ro-
manu conține fasiunile unui mar-
tor și nu este un protocol de in-
vestigațiune.

R. Patiu: Revine asupra mo-
tivelor aduse de d-nii Dr. Rațiu
și Coroianu. Arată, că acele motive
sunt deplin suficiente pentru a
motiva cererea, ca să fiă ascultați
martori și experți. Chiar și actul
de acuză dovedește, că acușatii sunt
trași la răspundere colectiv, ca cor-
porațiune, pentru-că pretutinden se
face amintire de Comitetul execu-
tiv de 25. Acusa s'a făcut după
ce s'a terminat instrucțiunea și astfel
a putut sci, ce se impută unuia și
ce altuia, și totuși i-a pus sub acuză
pe toți ca corporațiune. Sfirșind
cere să se cetască pentru informarea
juraților art. de lege 7 din 1848,
art. de lege 43 din 1868 și altele.

Procurorul: Reflectându d-lui
Patiu, dăce, că o dovadă suficientă
despre aceea, că acușatii sunt trași
în judecată nu ca corporațiune, ci ca
singuratici, este și împrejurarea, că
a scos de sub acuză pe aceia, des-
pre cari s'a convins, că nu au luat
parte la ședința Comitetului din 25
și 26 Martie.

Ședința se suspende pe 10 min.
După redeschidere:

R. Patiu: Propune de experți
pe profesorii universitari Lechner din
Budapesta, Lustkandl din Viena și
Hering din Göttinga.

D. Comșa: Asemenea sprijinesc
cererea de a se asculta martori și
experți și rogă tribunalul să aducă
hotărâre în cauza acăsta. Totu în
cestiunea acăsta mai vorbesc acu-
șatii Dr. T. Mihali și M. Veliciu, spri-

jinindu cererea cu argumente nouă.
Toți acușatii se alătură.

Procurorul: Cere ca reflexi-
unile sale de mai sus să se refere
și la d-nii antevorbitori.

După acestea președintele dis-
pune cetirea protocolului luat cu
ocasiunea unei perchisițiuni domici-
liare făcută în localitățile Institutu-
lui tipografic din Sibiu și un es-
trasu din „prima nota” institutu-
lui, în care ocură o poziție despre
o comandă a „comitetului națio-
nal”.

V. Lucaciu: Constată încă o-
dată pe baza acestei prima note,
că acușatii nu sunt ca particulari
acușati, ci corporativ ca comitetu
național, pentru-că procurorul își
basază acusa pe aceste acte.

I. Coroianu: Cere cetirea in-
strucțiunilor date de d-lu procuror
judelui de instrucțiune din Sibiu. Ce-
rerea acăsta însă nu se admite.

Președintele: Anunță, că în șe-
dința de mâne se va publica deci-
siunea tribunalului asupra cererii de
a se invoca martori și experți și cu
acestea se inchide ședința de ad.

CLUȘIU, 22 Mai n.

Sedința XV, dela 22 Mai n.

Ședința de ad monotonă. Timp
indelungat s'a cetit Memorandul
unguresc. Sala mai gâlă ca ori
când, numai galeriile se mai ținu.
Secsul frumos s'a dovedit a fi și
mai pacient și mai credincios cau-
sei. Când a intrat Russu Șirianul
în sală, o mișcare neobișnuită s'a
produs. Toți îl salutau cu semne,
cu batiste; cei mai de aproape aler-
gau să-i strângă mâna și să-i dăce
un „bine ai venit” celui, ce as-
tăzi a ieșit din temnițele unguresc,
după o suferință de mai 6 luni de
dile. Russu a cutrierat mai târziu
și galeriile primindu din toate părțile
salutări.

Ședința a fost deschisă la tim-
pul obișnuit. Dreptu începutu
președintele anunță, că tribunalul
a adus hotărâre asupra cererilor
făcute de d-nii Coroianu, Romanu și
Patiu, de a se invoca martori și ex-
perți și ordonă cetirea acelei hotă-
riri, prin care toate cererile au fost
respinse, pe motivele, că: persoanele in-
vocate ca martori n'au fost de față
la ședințele comitetului, er câtu pen-
tru experți, motivarea hotărârii dăce,
că jurații încă sunt în stare să ju-
dece acăsta causă, er acușatoru
li-se dă ocaziune în decursul apă-
rării să dovedească, decât „Memo-
randul” conține numai date isto-
rice.

După talmăcirea, și defectuoasă
și hazlie, a acestei decisiuni, Coro-
ianu insinuă recursu de nulitate în
numele tuturor acușatoru, atâtu
în contra părții dispositive, câtu și
în contra motivelor decisiunii tri-
bunalului.

Președintele: Anunță, că ur-
meză cetirea Memorandului în textu
român și maghiar și dăce, că în
interesul apărării a dispus să se
facă o traducere oficiosă în limba

maghiară a introducerii și a sfirșit-
ului Memorandului român.

Coroianu: Cere, ca înainte
de a se începe cetirea Memorandu-
lui, să se cetască arătarea criminală
a procurorului făcută prima-dată con-
tra d-lui E. Brote, precum și cererea
procuraturii supreme de a se es-
tinde investigațiunea contra întregu-
lui comitetu.

Președintele întreabă pe procu-
roru, decât are vr'o observare față
cu acăsta cerere.

Acum se ridică „Ilustritatea Sa”
D-lu procuror supremu, se ridică
băimăcitu, se uită în toate părțile
zăpăcitu, întreabă mai pe președintu,
mai pe d. Coroianu, ce are de fă-
cutu, deorece dănsul nu scie, ce
s'a petrecut în sală; cere lămuriri
dela președintu; primindu-le apoi, se
opune cererii. Tribunalul hotărâse
și acordându cererea d-lui Coroianu.
președintele ordonă cetirea actelor
din cestiune. Din acestea, mai alesu
din alu doilea act, se vede apriat,
că comitetul este acusat, er nu sin-
guratici, ceea ce d. Coroianu voia
să constateze.

Președintele dăce, că în legă-
tura cu aceste acte află de lipsă să
se cetască protocolul de investiga-
țiune, luat cu d. Brote.

Coroianu se împotrivesc ace-
stei dispoziții pe motivul, că pro-
cedura criminală nu permite să se
cetască fasiunile unui acusat ab-
sentu. Președintele persistă.

Sept. Albini: Cum am înțelesu
din arătările d-lui procuror, E.
Brote ar fi alăturat la protocolul
de investigațiune o listă a acelora,
cari nemijlocitu au răspândit Me-
morandul, de care listă dec d-lu
procuror ar fi trebuit să aibă cu-
noscință imediată și mă rog să se
citască lista acăsta înainte de fasiu-
nile d-lui Brote.

Presid.: Acordă cererea d-lui
Albini dăcându, că în legătură cu
fasiunile d-lui Brote se va ceti și
lista acăsta și dispune notarului ce-
tirea protocolului de investigațiune
luat cu d-lu Brote.

Prin cetirea acestor fasiuni se
constată inconvenientul procederei
președintului, mai alesu din causă,
că fiindu d-lu E. Brote absentu, nu
s'au putut face observări în meri-
tul fasiunilor lui și nicu nu s'au
putut face rectificările contradice-
rilor vedite, pe cari unul și ace-
lași Brote nu le-a putut fasiona,
cari contradiceri însă nu se pot
descurca în absența lui E. Brote.

I. Coroianu: Insinuă recursu de
nulitate în contra cetirei acestor
fasiuni, depuse de un acusat, care
nu e de față, și-si sprijinesc recur-
sul cu dispozițiunile procederei de
presă.

Președintele suspende ședința pe
27 minute. După pauză începe ceti-
rea „Memorandului” în textu ma-
ghar, care durează dela orele 12—2.

Ședința se inchide la orele 2
p. m., er mâne se va continua ce-
tirea Memorandului în textu român
și se va rosti, probabil, rechisorul.

Seriositatea juraților maghiari.

Clușiu, 22 Mai 1894.

Dreptu întregire a raportului
de ad, servescă următoarele:

Președintele a dispus cetirea
Memorandului în textu maghiar.
Încă în ședința de eri (XIV) s'a dis-
tribuit câte-un exemplar fiă-cărui
jurațu. Formalitatea acăsta voia să
însemne, că jurații au să fiă cu spe-
cială atențiune la conținutul tex-
tului maghiar. Când colo, ce să
vedu? În decursul cetirei textului
maghiar a Memorandului, numai
câți-va jurați erau cu atențiune se-
riosă la ceea ce se cetesce, ceilalți
iuse (majoritatea) erau indiferenți,
er cinci dintre ei au dat dovadă
de-o scandalosă ușurință și de ne-
vrednicia poziției ce ocupă în acestu
procesu.

Acești cinci domni jurați, sub
toată durata cetirei Memorandului,
rădeau făceau schime, șoptiau între sine,
arătau și amenințau spre acușati, cu unu cu-
vântu, ca misce băețoi nematuru descop-
riau înainte judecata acunsă în creerii
și în inima lor denaturată.

Efectul cetirei Memorandului
a fost nedisputabil, cu toate acestea.
Adevărurile cuprinse în Memorand
părea că tună asupra șovinistilor
desmățați și cu câtu esia la ivelă
puterea zdrobitoare a adevărului, cu
atât mai tare se reoglanda pe fe-
țele numiților „jurați”, dorul de
răsbunare.

Răsbunare! Eță lozinca asupri-
torilor în procesul Memorandului.
Acușatii însă privesc la acești omeni
lipsiți de bunul simțu, cu fruntea
senină, consci fiindu de adevărul,
că nicu ura dușmanilor, nicu unel-
tirile lor meschine nu voru pute să
întunece și să nimicescă cauza sfântă
a unui popor, care însetează după
dreptate și libertate.

Blașul sub asediu.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Blașiu, 22 Mai 1894.

Domnule Redactor! De eri,
în 21 l. c., Blașul stă sub adevăratu
asediu. Nu mai puțin ca 250 os-
tași fură dispuși pe cale telega-
fică să plece spre Blașiu, unde spre
consternare tuturor locuitorilor paci-
nicu și iubitoru de ordine, ostașii dela
regimentul 62, staționat în Alba-Iulia,
sosiră ad cu trenul de persoane la 3
ore p. m.

Nu li-a fostu destul autorită-
ților publice, că de vre-o două săp-
tămâni ținu publicul acestu opidu
pacnicu în continue șicanări prin
gendarmii, ce dă și nopte patrulează pe
stradele Blașului, acum încă și 250
ostași pe capul nostru! Și toate
acestea sub cuvântu, că locuitorii
nemaghiari ar fi amenințați în li-
niștea lor!

Ostașii înși-si se miră, că de ce
i-au trimis pe ei aici, căci ei în
Blașiu vedu cea mai mare liniște și
perfectă pace și ordine. Și așa și
este. Martori ne sunt acum și os-
tașii și gendarmii aduși pe capul

nostru. Românilor de aici le zace la inimă multă mai tare ordinea, decât ca să se dimită a neliniști pe conlocutorii lor maghiari prin măsurile demne, nu de un popor cu aspirațiuni mari în viitor, nu de un popor iubitor de disciplină, ordine și progres pe toate terețele, cum este poporul român, ci demne numai de un popor răsvăritor și semicultură.

Români, păziți ordinea! Lumea cultă va ști apleția ținuta noastră corectă, der de altă parte va ști reprobă și infiera fără cruțare măsurile excepționale și miserabile ale guvernului actual, care numai de acest nume nu este vrednic.

Protestăm cu energiă în contra acestor măsuri excepționale și cerem cu insistență, ca în timpul cel mai scurt să se ridice această stare a armelor și asediului, ce sub pretexte infame s'a aplicat asupra noastră.

Justus.

Comisarul regesc pentru Ardeal.

„Magyarország“ de ieri mai aduce următoarele amenunțe în cestiunea numirii unui comisar regesc în Ardeal:

Pe deputații guvernamentali i-a convocat contele Edmund Bethlen și consultarea au ținut-o în sala I a camerei deputaților sub presidența numitului conte. Au fost de față următorii: Coloman Eszterházy, Bela Vass, Ludovic Horváth-Tholdy (deputat ales de Sași), Blasiu Bethlen, Nicolau Thoroczka, Alexiu Noposa, Iosif Todor, Carol Pogány, Francisc Kabos, Carol Mohay, Samuil Pop, Coloman Barcsay, Dominic Barcsay, Ludovic Simo. În urma înțelegerii comune, n'au fost invitați la consultare deputații ardeleni: Armin Neuman, Arthur Iellinek și Nicolau Bonca.

Bela Vass a propus, ca să se pună o persoană informatoare statornică lângă guvern. Contele Horváth-Tholdy a accentuat, că ține neapărat de lipsă numirea unui comisar regesc. După aceștia au vorbit încă mai mulți.

Consultarea deja arată următoarele rezultate:

Gendarmeria din Ardeal s'a înmulțit cu 150 de persoane. Guvernul a și luat măsurile necesare pentru dislocarea miliției de acolo, amesturată planului. Afară de acesta a transferat pe colonelul gendarm-riei ardeleni, Földváry, care fiind numit numai vera trecut, are puține cunoștințe locale, și a numit de comandant al gendarm-riei din Clușiu pe majorul Papp din Mureș-Oșorhei.

Infamiă la culme.

CLUȘIU, 22 Mai n. 1894.

Răsbunător și răutăcios, șovinistii unguri din Clușiu, oficioși și neoficioși, dau tot mai multă dovadă de ura negră, ce-o nutresc în sufletele lor față de noi Români.

Ați cetit în fișicele unguresc din loc, cum părintele Dr. V. Lucaciu a fost insinuat în mod infam, că cu ocazia unei ovațiuni, ce poporul a făcut comitetului și apărătorilor într-una din zilele prime ale procesului, ar fi comis crima de „laesa Majestate“, dicându poporului să strige: „trăescă împăratul“, er nu „trăescă regele“.

Acastă infamă minciună a fost comunicată prin telegraf tuturor foilor unguresc, ba și foilor din străinătate vândute Ungurilor. Cele trei fișice unguresc din Clușiu au început să agite în chip și formă contra părintelui Lucaciu, somându pe organele „justitiare“ să tragă la răspundere pe pretinsul „királysértő“.

Disă și făcut. Ați s'a imănat părintelui Lucaciu o citație dată de judele de instrucție, — Bodor L., — din loc, în care este provocat, ca mâne la 3 ore după amiază să meargă pentru a fi ascu-

tat în afacerea acesta de pretinsă „înaltă tradare“.

După informații luate din isvor competent, am aflat, că părintele Lucaciu a răspins subscrierea citației, pe motivul just și legal, că în materie de criminalitate, administrația justiției este datore a da citația în limba părții trasă la răspundere.

Spre lămurire adaug, că casul de criminalitate, ce i se impută părintelui Lucaciu, este cea mai infamă minciună. Toți cei de față o spun și o mărturisesc, că părintele Lucaciu n'a dîșit poporului: „să trăescă împăratul“, ci „să trăsă Majestatea Sa“. Ovațiunile făcute acusatilor și apărătorilor în acea zi au provocat atata ură și poftă de răbunare la contrarii noștri, încât perțându și cumpétul, în furia lor turbată au insultat în mod nemernic pe mai mulți fruntași, er pe părintele Lucaciu, — cum e sciut deja, — l'au atacat chiar.

Și acum, ce se vede? Șovinistii recurg la o infamiă, ca să se acopere nemernicia. De pe banca acusatilor trag la răspundere, pe basa unei miserabile minciuni, tot pe cel insultat și atacat, imputându-i crima de „înaltă tradare“.

Etă signatura tristă a situației în care ne aflăm! Etă infamia șovinistilor ajunsă la culmea culmilor!

Coresp.

Perchisițiunile domiciliare la Brașov.

S'au început și în orașul nostru perchisițiunile domiciliare. Autoritățile unguresc au fost, pôte, jal se de liniște, ce a domnit până acum între cetățenii din acest oraș și de aceea, se vede, au ținut să se facă și ele „celebre“ prin arangierea unei vânătoare de „irredentiști“.

Astăzi înainte de prânz o comisiune, constatătoare din d-lu procuror de stat din loc, un jude de tribunal, un scriitor și doi polițiști au cutrierat locuințele mai multor locuitori români, cunțându după nise apelor, ce s'ar răspândit printre locuitorii din ținutul nostru.

Onorabila comisiune se prezentă mai întâi la Redacția noastră, unde veni în soțită și de doi esperți, luați dintre eulegătorii tipografiei „Gött“. Polițiștii rămaseră la poartă, drept puză, ca nu cumva să fugim dinaintea onoratei comisiuni, er membrii comisiunii, însoțiți de cei doi „esperți“, urcară scările, der nu intrară în biroul Redacției, ci trecură de-a dreptul în tipografia „Gazetei“. Aci sondară pe factorul tipografiei, ca în numele legii să le permită a cerceta, decât nu cumva apelurile s'au tipărit în tipografia noastră. Cercetară și esaminară cu deamănntul caracterul diferitelor soiuri de litere, der nu putură constata nimic. Comisiunea eși dela noi fără nici un rezultat.

Dela noi, perchisițiunile domiciliare se continuară la d-lu adv. Dr. Dumitru Pop, la d-nii profesori Vlaicu, Goldis, Dan și Roșca, cum și la d-lu profesor Onițiu, la care însă, neaflându-lu acasă, nu s'a putut face de-oamdată perchisiția.

Pe cât suntem informați, la nici unul dintre domni amintiți nu s'a aflat nimic compromițtor. D-lu adv. Dr. Pop însă, din propriul său îndemn, prezentă comisiunii mai multe esemplare dintr-un apel tipărit, în care în termni absolut inofensiv se îndemnă Români să meargă în număr cât mai mare la Clușiu pentru a-și manifesta aderența față de cauza reprezentată de comitetul acusat. La întebarea, că de unde are aceste apeluri, d-lu Dr. Pop răspunde, că le-a primit prin post dela adresă anonimă și că bucuros le-er răspândit în popor, der din cauză, că se întârziase, nu le-a putut răspândi. Comisiunea confiscă apelurile și eși. Pretutindeni, unde s'au făcut perchisițiunile, s'au luat și procese verbale.

Audim, că și în alte comane ale comitatului nostru perchisițiunile domiciliare și interogatoriile sunt la ordinea zilei. În Zărnești au fost luați er la interogatoriu nu numai aproape toți cărturarii români, ci și unele dōmne și domăsoare, ca de exemplu Dōmna Mețianu, soția d-lui Dr. Iancu Mețianu, apoi d-ra Valentină Penciu, d-ra Maria Garoiu. În Vlădeni s'a făcut perchisiția domiciliară d-lui paroch Zorca, în țințări d-lui paroch Gavrilăscu etc.

Nu ne mai putem bucura de liniște nici în locuințele noastre.

CLUȘIU, 21 Mai 1894.

Deși am intrat în săptămăna a treia a patimilor procesului Memorandului, și cu tōte că marea massă a publicului român, ce a venit să asiste la acest proces, a părăsit de mult Clușiu, autoritățile unguresc sunt încă totu alarmate și în mișcare febrilă pentru a împiedeca, veți Dōmne, eventuala izbucnire a unei răsvăritiri, ce ar plănii-o Valahii.

Măsurile de precauțiune merg până la ridicul, la absurd și la brutala violare a libertății personale și domiciliare. Eata două esemple mai recente:

Alaltăer s'era au plecat cu trăsura din Clușiu, ca să meargă în comuna Feneșiu, 3/4 ore depărtare de aici, trei domni români: Andreiu Cosma din Șimleu, Emericu Pop și Podobă din Clușiu. Erau invitați la o logodnă. Despre depărtarea lor îndată a fost însciintat prin telefon solgăbirul din Gilău, spuindu-se, că numiții domni voiesc să țină în Feneșiu în meț de nōpte o adunare de popor, ca să răscōle pe Valahii. Posturile de gendarm fura puse în mișcare și judele din Feneșu, Maja Iuon, care sciea de logodnă, și de scopul venirei oșpetilor din Clușiu, pofțindu-le bună-s'era din oficiu, își făc cruce și esclamă „Dōmne, ce lume...“ Se rușinase bietul om de atata frică a organelor administrației unguresc. Tōtă comedia se sfârși c'unu risă și unu cheț bun, la logodnă.

Ați sosind cu trenul dela Arad d-lu avocat, Dr. Stefan Pop a năvilit unu „rendör-biztos“ asupra geamantului lui, vrëndu a-i face perchisiția cu forța.

La acestu casu flagrant de violare vom reveni.

Faptele se vorbescă!

Hațeg, 16 Mai 1894.

În ședința dela 9 Mai a camerei deputaților din Budapesta, interpelându-se guvernul maghiar de deputații Sreter și Lukács Gyula, la cari s'a asociat și Ugron Gábor și alții, în privința celor petrecute la Clușiu din incidentul procesului Memorandului, ministrul - președinte, d-lu Dr. Wekerle, constată, că el însuși a înscenat procesul Memorandului, și a luat măsură, ca opinia publică esteriă să nu pōtă fi informată despre adevărata stare a lucrurilor de aici și despre decurgerea pertractării acestui proces, unic în felul său, a luat chiar măsurile cele mai drastice, „am luat măsură de acele, cari, în sensu strins luat, nu-și au temei în constituția noastră“, sunt fidela expresiă a d-lui Wekerle.

D-lu Vita, procurorul statului, care se dice, că reprezintă ministerul public, în ședința pertractării Memorandului din 12 Mai a. c., răspundend acusatului Nicolae Cristea, declară și recunosc, că Memorandul în sine nu cuprinde nimic ațiator pentru publicul cult, pe semidocti însă, Memorandul incriminat, ca și ori care espunere de idei reformătore stărilor existente, putea să ație la ură contra naționalității maghiare și la nesupunere față cu legile existente.

Totu acestu pretinsu reprezentu alu esecutării legilor, d-lu procuror Vita, în răspunsul, ce a dat acusatului Rubin Pația, în ședința de pertractare dela 13 Mai, termină cu provocarea adresată tuturor acusatilor: declarați-ve aici solemn, că

unințea o recunoscere de săviriță cu voiața poporului român, și în atare casu voi propune circumstanțe ușurătore; er poporul din afară era mai dornic, dicea, că în atare casu declară pe acusați de nevinovați.

Diarul maghiar „Hazánk“, în nr. său din 13 Mai a. c. constată cu destul regret, că în acestu procesu justiția maghiară a suferit unu desastru hotărit față cu iscusința politică și juridică a acusatilor și apărătorilor partidului național român.

Din aceste fapte netăgăduite se constată până la evidentă, că procesul Memorandului a fost poruncit de însuși ministerul d-lui Dr. Wekerle. Apoi din prima declarația a d. procuror Vita se constată, că: însuși procuratura supremă a statului nu găsește conținut în Memorandul, care se colideze cu legile, seu se ație, decât numai pentru semidocti. Der și această din urmă aserțiune se sfărâmă față de poporul român, care n'are semidocti. Poporul român are cultură generală, chiar și cei cu nesciuță de carte sunt multu mai culti, decât compatrioții maghiari cu cunoscința academică. Cumcă așa este, dovedescu erăși faptele, și anume:

Dela publicarea Memorandului și distribuirea lui, din Mai 1892 și până ați, intervalu de doi ani, poporul român n'a comis nici o volnică față de autoritățile statului, deși aceste forte adese-ori se pōtă față de noi în modul cel mai neomeros; inteligența academică maghiară însă, studenți universitari unguri din Clușiu, constituindu-se în comitetu pentru de a susține ordinea în oraș cu ocaziunea pertractării procesului Memorandului, în loc de a susține ordinea, ei erau, cari provocau scandale și disordine, astfel că a treia zi după începerea pertractărilor, autoritățile competente au fost nevoite să interdică mai departe conlucrarea lor într „susținerea ordinei“; er:

Viitorul națiunii maghiare, studenți universitari din Budapesta, când cu eşecul suferit de guvernul maghiar în camera magnaților în privința proiectelor bisericesc, au dat cea mai eclatantă probă de semidoctism prin purtarea, ce au arătat față de membrii camerei, cari au votat contra acelor proiecte. Ei n'au cruțat nici pe supremul cap al bisericei lor, primatele Vaszary, ba nici șoile acelor membri, dimițându-se până a arunca în ele cu portocale, murdărindu-le astfel hainele. Despre cele întâmplăte în anul 1892—3 în Turda, Arad, Șimleu și Oradea-mare nici că fac mențiune, acele fapte aparțin astăzi domeniului istoriei întru câtu privesc constatarea gradului de cultură a naționalității maghiare, comparată cu cea a poporului românesc.

Din a doua declarația a d-lui procuror Vita se constată, că:

Poporul român, reprezentat prin comitetul său incriminat, n'a fost adus în localu istoric al tribunalului cu jurați din Clușiu pentru fapte comise, ce s'ar isbi de legile în vigore, ci pentru de a-le stōrce confesiunea politică. S'au mai bine dîșit aceea, ce de prezentu se petrece în Clușiu, nu este altceva, decât „parola“ din 1848, când se dicea „Unio vagy halál“ (Uniune seu mōrte) transformată ați în „Unio vagy államfogház“ (Uniune seu prinsōre de stat.)

Ce privesc însă constatările făcute de diarul „Hazánk“ din 13 Mai n. c. este o dovadă mai mult, că justiția maghiară nu este aceea, ce ar trebui să fi; câtu pentru neghiobia, ce acelu diaru împreună cu intręga pressă jidano-maghiară atribute președintelui, br. Szentkereszty, și procurorului Vita, sunt pure calumnii, deorece poziția acestor doi reprezentanți ai justiției, fiind dată de cei de sus, pe terenul oportunității de împărțire a dreptății, er acusații și apărătorii ținându-se cu mână și picior de legile în vigore, rezultatul nu putea să fi altul, decât „Desastrul desăvirițu alu justiției maghiare“ în fața unor acusați și apărători conscii de drepturile și datorințele lor, cum și de nevin-

scirile faptului pentru care sunt constrinși să se dea seama.

Faptele deci se vorbesc, și ele vorbesc în mod clar ca lumina soarelui, că justiția maghiară, der într-o naționalitate maghiară reprezentată prin ministrul Wekerle et Cons. din acestu proces Memorandului a suferit și va suferi un dusastru ireparabil.

Marcu P. Munteanu,
propriet.

Situațiunea în Serbia.

Scirile din Belgrad sunt foarte alarmante. Se da ca sigura scirea, că propaștina anti-dinastică din Serbia își are sediul în capitala Muntenegrului.

După constituția cea veche din 1869, vor face alegeri parlamentare nouă. Propăștina va consta din 120 membri și 80 membri aleși și 40 denumiți de naționalitate. Constituția cea veche impune o cenzură și dreptul de intrare limitat, asemenea permite espulsarea indigenilor. Se crede, că vechea constituțiune va rămâne în vigoare câțiva ani, până când noile se vor liniști.

Primarul orașului Belgrad a fost suspendat și în locul său a fost numit un general al regelui, generalul Bogisevic.

În sinul partidei radicale domnesce are consternațiune. Radicalii țin sedințe în toată țera. Dacă se vor naște turburări, guvernul sârb și decis să aresteze pe șefii radicalilor și să proclame starea de asediu.

În populațiune circula fel de fel de zvonuri asupra antecedentelor proclamațiunii. Faptu este, că regele Alexandru a avut tare revoltat din cauza insultelor aduse tatălui său Milan.

Programul noului ministeriu nu a suferit schimbări esențiale. Guvernul se va ocupa să păstreze autoritatea coronei, a guvernului și a autorităților din țera întregă. Se crede, că s'a făcut o înțelegere între liberali și progresiști pentru ca în chipul acesta să alcătuescă o puternică majoritate.

„Pol. Coresp.“ află că prințul Armand Caragheorghevic, un frate al președintelui, a plecat din Petersburg peste țena în România, și că pretendentul Petru Caragheorghevic a stat în legătură cu șefii partidului radical.

Despre conjurațiunea lui Cebina se au dat următoarele amănunte: A fost plăcut, că Petru Caragheorghevic s'a adus în țară în Serbia. O parte din conjurațiune a avut de gând să asasinez pe regele Alexandru. Prințul Caragheorghevic a fost însă hotărât în contra asasinatului. În urma acăsta s'a iscat al doilea proces al regelui Alexandru și pe Milan se i-a dat pe o luntre la Sedin și intră aceea se proclame de rege pe Caragheorghevic.

Radicalii speră, că starea tristă financiară a Serbiei va pune capăt acestor stări nouă a lucrurilor și că vor obține majoritatea în viitoarea scupștină. Ei speră, că ar fi fost complici la conjurațiunea lui Cebina.

Trupele au depus alaltăer jurământ după constituția din 1869.

Radicalii declară noua situațiune de război. Un șef al lor s'ar fi exprimat: „noi vom răspunde cu forță!”

Liniștea nu s'a turburat până acum încă.

Esamenele de calificatiune la Blasiu.

Blasiu, 22 Mai 1894.

În seesul Preaveneratei ordinațiuni consistoriale dela 19 Mai c. n. Nr. 118, esamenele de calificatiune cu doctoreștii dela școlele poporale elementare din arhidieceza română gr. cat. de Alba-Iulia la Făgăraș, în anul școlastic curent, se vor ține la institutul preparandial din Blasiu în 20 și următoarele zile ale lunii Iunie c. n.

La esamenela acăsta se admit, în vârstă de 102, articlu de lege 38 din anul 1868, și a regulamentului arhidiecezane:

1) Toți acei docenți interinali, cari, după absolvarea întregu cursului preparandial în o preparandiă publică, au practicat ca docenți unul, cel mult doi ani, și

2) Acei docenți, cari s'au pregătit pe cale privată și au funcționat ca atari timp îndelungat, dovedind progresu bunu cu elevii de școlă și purtare morală și socială corăspunzătoare întru toate oficiului de docente.

Interesații au de a-și subterne petițiunile de admitere pe calea sa la Preaveneratul Consistoriu metropolitan, cel mult până în 5 Iunie n. c., ajustate cu extrasu matricularu de botezu, absolutu preparandialu, eventualu alte testimonii școlastice, atestat despre progresul realu pe cariera docentală, și despre purtarea morală și socială; petițiunile intrate mai târziu nu se vor lua în considerațiune.

După regulamentul cel nou de esaminare, taxa pentru cei, cari au absolvit preparandia aici în locu, este 10 fl., er pentru cei, cari au absolvit în altu locu, ori s'au pregătit pe cale privată, este 20 fl. v. a.

Direcțiunea institutului preparandial:

Georgiu Munteanu,
director.

Correspondența „Gaz. Trans.”.

Zărnești, 22 Mai 1894.

Stim. D-le Redactor! În Nr. 92 alu „Gazetei” v'am comunicat volnicile petrecute în comuna Zărnești, er în Nr. 58 alu fôiei unguresci „Brassó”, unul din cei cu muscă pe căciulă, învățătorul de stat Marton Gergely, sub numele său, der cu péna altora, cercă a-și motiva procederea sa și a altor șovinisti maghiari și, convingându-se singur de blamagiul și fiasculu, ce au suferit, își ia refugiulu érași la invective și afirmațiuni nedovedite și false.

Nu e adevărat, că Hajdu János a luat afișul (apelul) de pe porța edificiului comunalu, oi servitorul judecătoriei reg. de ceru, și numai din mâna acăstui l'a luat apoi „vitezulu” Hajdu și a alergat cu el la fisolgăbirău, voind a-și câștiga merite pentru „idea de stat”; nu e adevărat, că au fost mai multe apeluri afișate; nu e adevărat, că agitația ar fi crescută, căci în comună a domnit, ca totdeauna, ordine și liniște; e minciună, că Românii Zărneșteni ar fi atacat în cârciumă pe cineva din personalu căii ferate, séu biroului telegrafic; e minciună, că ar fi scuipat cineva copiilor cuiva, deși se află persoane, cari și din altu punctu de vedere ar merita acăsta. Șovinisti și-au dat totă silința să potă dovedi espunerile false ale lor, der nu li-a succesu, — pof-tescă a se convinge despre acăsta ori cine din investigațiunea d-lui fisolgăbirău, decât aceea va fi corectă dusă; nu e adevărat, că primăria ar fi fasonată, că cineva ar fi intenționat a însoți cu stégur pe cei, cari vrău a merge la Clușiu, și că s'ar fi ținut vorbiri ațitătoare.

Der decât totuși sunt agitatori în Zărnești, apoi éta cine sunt acei agitatori în Zărnești: În linia primă este d-lu Hajdu Janos, carele și din incidentul morții lui Kossuth a arborat steagă pe casa, unde este oficiulu său, și unde stă firma „Oficiulu silvanal cercualu”, — deși arborarea de stégur pe clădirile, unde se află officii, a fost strictă oprită prin însuși d-lu ministru; elu, d-lu Hajdu, carele în désa dispoziți de amezelă insultă în publicu pe toți Românii, dela vlădică până la opincă, ba și persoanele cele mai înalte din stat, decât aceea nu se închină lui Kossuth; elu, carele și în ziua de 5 Mai n. c., în care ca sârbătoare, omenii se adună spre a se consulta séu a-și petrece, precum de obicei facu plugarii, — în mod demonstrativ și provocător s'a amestecat cu toporișca séu „fokoșulu” printre ei, voind să le dovedescă aceea, ce de repețite-ori a afirmat, că elu este cel mai mare și chiar Dumneșu în Zărnești.

Despre toate acăstea Zărneșteni nici notiță n'au luat, er agitatorii șovinisti,

pentru-că li-s'a luat toporișca din mână, — o faptă acăsta, care și după celu mai aspru codu penalu nu implică o deosebită culpabilitate — pun în mișcare toate posturile de gendarmi, ba și un pluton de husari.

În fața acăstora, ori câte laude ar aduce șovinisti, nu cred, că d-lu fisolgăbirău să fi încântat de laurii, ce și i-a câștigat prin o procedere, care dovedesce puțin tactu. Ori dora procedere cu tactu este aceea, când la cererea neintemeiată a unei singure persoane se aduce putere brachială asupra unei comune pacnice pentru o simplă abatere a unui individ „bine dispus”? Dovedesce ore tactu aceea, că pune la dispoziți unu singuru individ, ca Hajdu, totă gendarmeria? carea apoi să facă perchisițiuni de casă noptea fără intervenirea și scirea primăriei comunale, conturbându liniștea omului și spăriându femeii și copii? Tote acăstea dovedesce puțin tactu și o procedere atât de ușoră, carea ar fi putut avé urmări foarte triste, decât Românii nu ar fi fost și acuma, ca totdeauna, omeni ai ordinei și ai păcii.

Acăstea m'am simțit dator a-le comunica drept răspuns la invectivele din Nr. 58 a'ui fôiei unguresci „Brassó”, spre mai bună orientare a tuturor, cari iubesc pacea și adevărul și cari nutresc cât de puțin interesu față de poporul celu foarte blându din Zărnești.

Ioan Danu,
par. gr. or.

Premiile Academiei Române.

— Concursuri. —
(Fine.)

XI. Premiulu Alexandru Ionu Cuza de 6000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Psihologia și metafisica poporului român după literatura populară”. Terminulu presentării manuscrisurilor la concursu va fi la 1 Septemvre 1895.

XII. Premiulu Statului Eliade-Rădulescu de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Botanica populară română din punctulu de vedere alu credințelor, datinelor și literaturii populare, avându-se în vedere adunarea cât se poate mai bogată a materialului”. Terminulu presentării manuscrisurilor la concursu va fi până la 1 Septemvre 1895.

XIII. Premiulu Statului Lazăr de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect: „Studiulu vinurilor din România din punctulu de vedere economic și alu compozițiunii lor chimice”. Manuscrutul va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagini de tipar în 8° garmond. Terminulu presentării manuscrisurilor la concursu va fi până la 1 Septemvre 1896.

XIV. Premiulu Statului Eliade-Rădulescu, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1898 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiuni istorice și geografice asupra Basarabiei înainte de 1812, cu deosebită privire asupra Hotinului, regiunii centrale și Bugiagului”. Terminulu presentării manuscrisurilor la concursu va fi până la 1 Septemvre 1897.

XV. Premiulu Alexandru Bodescu, de 1500 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1899 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Cercetări istorice asupra orașelor Chilia și Cetatea Albă”. Terminulu presentării manuscrisurilor la concursu va fi până la 1 Septemvre 1898.

XVI. Premiulu Statului Lazăr de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1899 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect: „Studiulu hidrografic complet alu unuia din următoarele riuri: Jiulu, Olutul, Argeșulu, Ialomița și Siretul”. Ter-

minulu presentării manuscrisurilor la concursu va fi până la 1 Septemvre 1898.

NOTĂ. — Manuscrisurile lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub N-rii VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, se vor presenta anonime, purtându o devisă, care va fi reproducă pe unu plicu sigilat, cuprindendu numele concurentului.

Academia își rezervă dreptulu de a tipări în publicațiunile sale lucrările ce se vor premia.

Premiele se vor da autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Concurenții sunt obligați a arăta totdeauna în scris pentru care anume premiu presintă lucrările la concursu.

Meseriașulu român.

Asociațiune de credit și depunere în Brașov.

Neîntrunindu-se membrii în numărulu recerut de Statute la „Adunarea generală”, convocată pe ziua de 8 (20) Mai a. c., se convoca prin acăsta o a doua Adunare generală, care se va ține Duminică în 22 Mai a. c. (3 Iunie s. n.) la 10 ore a. m. în localulu institutului.

Domni membri sunt rugați a lua parte în număr câtu mai mare, cu atât mai vârtos, cu câtu decisiunile se vor lua cu ori câtu membri vor fi prezenti.

Ordinea de zi este acăști: 1) Raportulu direcțiunii despre gestiunea anului 1893. 2) Bilanțulu și Contulu, Profitu și Perdere pro 1893. 3) Raportulu Comitetului de supraveghere și darea absolutului. 4) Liquidarea Asociațiunii 5) Propunerile eventuale.

Președintele Asociațiunii:
Petru Nemeșu m. p.

SCIRILE PILEI.

— 11 (23) Mai.

Maiestatea Sa monarhulu a chemat la sine pe conții Ferdinand Zichy și Maurițiu Nicolau Eszterházy, capii partidei opozițiionale din camera magnaților.

— 0 —

M. S. Regele Carolu va pleca astăzi séra din Bucuresci prin Predealu directu la Coburg. De aici va merge la Bruxelles pentru a asista la cununia A. S. principesei Alice de Flandra cu nepotulu său principele Carol de Hohenzollern, er dela Bruc-sella se va duce la Sigmaringea, unde va petrece două zile. M. Sa Regele Carolu va merge apoi la Neuwied, de unde se va întorce în țera, după cum se speră, împreună cu M. Sa Regina Elisabeta.

— 0 —

Cununiă. D-lu Dimitrie Negreanu și d-ra Eugenia G. Perlea, nepota d-lui Nic. V. Perlea din Brăila, se vor cununa Duminică, în 15 Mai v. c., în biserica s. Nicolae din Brăila. — Adresăm tinerei pă-rechi și stimabilelor familii sincerile noastre urări de fericire.

— 0 —

Serbările din Cismegiu, date de clubulu ofșerilor în rezervă din România, au început de Sâmbătă după amez. Deși timpul a fost mai mult ploios, foarte multă lume a venit să viziteze grădina Cismegiu, care era prea frumos împodobită. Peste totu arcuri de lumină, lampione, steaguri naționale și chioscuri prea frumoșe. Duminică era foarte multă lume și decât n'ar fi fost teamă de ploia, marea alea a Cismegiului n'ar mai fi încăput pe numărșii vizitatori. M. S. Regele, pe la orele 5 și jum., a vizitat grădina și s'a întreținut multu timp cu domnele și domnișorele dela chioscuri și cu membrii comitetului de organizare, cumpărându din toate părțile câte ceva. Suveranulu a luat un pahar de șampanie, un trandafir, o țigară etc., plătindu-le pe fie-care cu câte 100 lei; după aceea a plătit bilete pentru toți copii din grădina spre a se da în călușei cu drumulu de fier.

— 0 —

Emil Henry, anarchistulu din Paris, care de curend aruncase o bombă în biserica Magdalena, a fost gilotinat alaltăeri. Cu strigătulu: „Curagiu amicilor!” și „Să trăescă anarchia!” a pășit elu la instrumentulu morții, și în minuta următoare capulu îi sbură în coșulu cu țărițe de fireștrău.

Concertă. Măne (Joi) în 24 l. c. va da capela lui Costi Gălușcă un concert în otelul „Europa“. Bere de Șwehat. Vin de Telnă și serviciu prompt. Inceputul la 1/8 sera. Intrare liberă.

—o—

NECROLOGŪ. George Ghimbășanu, profesor în Bărlad (România), a încetat din viață în etate de 53 ani, la 9 Maiu 1894. Ceremonia funebră s'a săvârșit Marți în 30 Maiu.

DIVERSE.

Păcăleală. Cu privire la subscripțiunea deschisă în Ungaria pentru ridicarea unui monument lui Kossuth, „Correspondance politique „publică un incident foarte inte-

resantă. Membrii comitetului subscripțiunei se prezentă la un băcher din Buda-pesta. Acesta îi primi cu cea mai mare politețe, luă un condei și subscrise 500 de florini. Membrii comitetului îi mulțumiră călduros, dăr băcherul foarte modest le răspunse că „n'au de ce“ și-și ceru voia să achite imediat suma subscrisă. Deschise o ladă imposită și luă 5 bilete, pe cari le dădu membrilor încântați. Aceste bilete erau „bilete Kossuth“ emise de către dictator în timpul revoluțiunei dela 1848 și cari astăzi nu mai sunt valabile. „Dacă vreți, pot să vă mai dau asemenea bilete, le dăse marinosul băcher; dăr bilete cu efigia regelui, n'am pentru monumentul lui Kossuth!“

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Mai 1894.

Renta ung. de aur 4%	120.50
Renta de co. one ung. 4%	95.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	127.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	102.—
Oblig. căil. ter. ung. de ost. I. emis.	124.25
Bonuri rurale ungare	95.40
Bonuri rurale croate-slavone.	—
Imprum. ung. cu premii	149.75
Losuri pentru reg. Tisei și Sagedin.	142.50
Renta de hârtie austr.	98.40
Renta de argint austr.	98.35
Renta de aur austr.	120.75
Losuri din 1860	146.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	998.—
Acții de-ale Băncei ung. de cred. t. .	431.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	352.75

Nap. leondori	9.95
Merci imp. ger.	61.30
London (în sterlinge).	126.2
Reute de corone austr.	97.2

Cursul pieței Brașov.

Din 22 Mai 1894.

Banote rom. Camp	9.86	Vend.	9.90
Argint român. Camp.	9.80	Vend.	9.85
Napoleon-d'or Camp.	9.91	Vend.	9.95
Galbeni Camp.	5.86	Vend.	5.90
Ruble rusești Camp.	—	Vend.	—
Merci germane Camp.	61.20	Vend.	61.25
Lira turcească Camp.	—	Vend.	—
Scris fonc. Albina 5%	101.50	Vend.	102.25

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Depozit de mărfuri

DLESSENER

Wien, VI., Mariahilferstrasse Nr. 83.
Souterrain, Parter, Mezzanin și etajiu primu.

Nouveautés!

Cele mai noue stofe de lână **Pepita** nenumerate varietăți, lățime îndoită per metru 48, 65, 90 cr.

Detto, 120 ctm. lată per metru fl. 1.65, 1.75, 1.90, 2.80 etc. calitate fină și bună

Kangarn, lână curată 120 ctm. lată per metru fl. 1.25.

Diagonal-Kangarn, lână curată 120 ctm. lată per metru fl. 1.45, 1.85

Stofe-Crépe cele mai moderne, colorii elegante, lână curată, lățime îndoită dela fl. 1.05 în sus

Stofe de lână curată cele mai moderne, în toate desemnurile și colorii posibile, lățime îndoită per metru 52, 65, 80, 88, cr. fl. 1.5, 1.30, 1.60, 1.70, 2.—, 2.10, 2.60, 2.80, 3.— etc. etc.

Loden de Insbruck veritabilu, în toate colorile, lână curată 120 ctm. lată per metru fl. 1.10

Loden de Stiria, lână curată 130 ctm. lată per metru fl. 1.10

Surah: mătase curată în toate colorile per metru 78 cr.

Pepita stofe, de mătase dela fl. 1.25 în sus.

Mătăsării, foarte frumoase vârgate, compuse din colorii splendide per metru fl. 2.30

Pongis desinate, cu cele mai noue desemnuri per metru 75 cr. fl. 1.20, etc.

Faconnés negru, mătase curată, per metru fl. 1.15, 1.45, 2.25, 2.40.

Levantine, în desemnurile cele mai frumoase per metru 20, 22, 26, 28, 30, 32, și 40

Atlas satin frantuzesc, foarte exclusiv per metru 40, 58 cr.

Monseleine frantuzesc, în desinnii splendide per metru 50, 55, 60 cr.

Batiste engl. à jour, per metru 35, 42, 55, 58, 65, 85, cr. etc.

Zephir-Crépe, calitate engl. desenuri moderne, și colorii frumoase, poate spăla fără a perde colorea, per metru **35, 40, 48, 52, 55, 65, 70, 72, 78 cr.**

Stofe de modă fine din sezonul trecut cu prețuri foarte scăzute.

Soliditate recunoscută.

Stofe noue sosesc în continuu.

Pentru provincie se trimetă mostre și jurnale ilustrate gratis și franco.

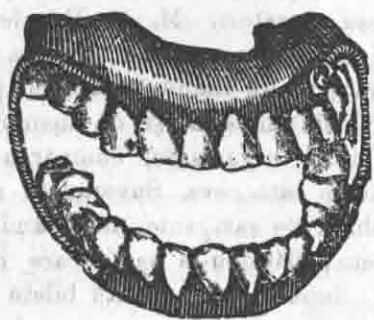
Dentistul

IOSIFŪ CHIOREAN din TURDA,

are onore a aduce la cunoștința onor. Publică, că din 28 Maiu st. n. voi fi în urbiul Abrud, provăduțu cu cele mai noue

aparate tehnice dentistice

și voi fi încuartiratu în Otelul Bucium.

Pregătescu dinți artificiali: unul sau toți, cu apășarea atmosferică, cari vor fi cuprinși în aură ori în cautchuc și la cari materialul l'au câștigat din cele mai renumite fabrici de dinți, americane și englese.

Mă recomandă mai departe la toate ce se ține de arta dentistică și

anume: dinți carioși (gauriți), îi plombesă cu aură, argintă, platină și alte materiale recunoscute de bune; dinți naturali, cari s'au perdut colorea naturală, prin curețenia radicală, ăr le câștigă colorea de mai înainte.

La dinții carioși (gauri), cari au ajuns în aprindere de nervi și cari causează nesuferibilă durere, momentan le încetă durerea.

În fine imi iau totă răspundabilitatea pentru pregătirile mele bune și durabile, dându-mi totă silența a satisface condițiunei mele și a câștiga recunoștința Onor. clientelă.

„VATRA“

FOAIE ILUSTRATĂ PENTRU FAMILIE

sus redacțiunea

D-lor I. SLAVIČI, I. L. CARAGIALE și G. COȘBUC.

Acastă revistă ilustrată este dirigiată de unii dintre cei mai apreați scriitori români, cu menirea de a oferi Onor. publică cetitoru român, cele mai bune scrieri ale celor mai talentați scriitori români din toate părțile locuite de Români.

Trebuia în săvârșit o foie, care se ocupe ună locă de cinste pe masa fie cărei famii românești.

Nu va fi cruțată nici o jertfă pentru ajungerea acestui scop; grija de capetenie fiindă a nu lăsa să se strece în această revistă nimic nepotrivit cu tradițiile nămului nostru și cu moravuri e familiei.

Cele mai bune nuvele, romane, povestiri, poesii etc., originale și alese, vor ocupa primul loc și numai întâmplător în ală 2-lea rându traducțiuni. Tote însă în cea mai curată, mai ală și mai frumoasă românească.

Artele, știința, recenziunile teatrale și musicale, noutățile literare, evenimentele însemnate, partea variată și humoristică, toate își vor avé colonele speciale rezervate în această foie, cu competiță și cu onestitate redactate.

Nici viața casnică nu va fi neglijată. Sfaturi bune din punctul de vedere ală educațiunei, igieniei, îmbrăcăminti, a traiului economic, felurite îndrumări folositoare economiei casei, vor fi tratate cu multă grija.

Ilust. ațiunile vor fi alese pe câtă și cu puțință din istoria nămului nostru, copii după tablourile artiștilor noștri și a celorlă străini, vederi felurite din țara noastră și de pretutindeal unde locuesă Români.

În aceste condițiuni se va presentă onor. public români foia ilustrată pentru familie

„VATRA“ CA UNĂ MĂRGĂRARĂ ALĂ LITERATUREI NOSTRE NAȚIONALE, și va apare de 2 ori pe lună, adică 24 fascicule pe an de câte 4 c. e. 4° mare, tipărită cu îngrijire pe hârtie velină.

Prețulu abonamentului pe ună ană este: pentru Austro-Ungaria: **Corone 24**, pentru țările Uniunei Latine **Fr. 24**. — Văndarea cu numărulă **Corone 1.10**, (Austro-Ungaria, **Fr. 1.10**. (Țările Uniunei-Latine).

Subsemnatul Vă rōgă să primiți cu simpatie apariția acestei publicațiuni românești și să i asigurați continuitatea prin binevoitorulă D-Văstre sprijin, abonându-Vă la ea.

Cu deosebită sti ă:

C. SFETEA,
Librar-editor. — București.

970,26—30

Numere singurateice a 5 cr. se potă cumpăra din „Gazeta Transilvaniei“ librăria Nicolae Ciurcu.